

Mecklemburške, njegova iznajdljivost pri zavarovanju zbirke staroga orožja iz građu Puchenstein pri Dravograđu, Szaparijeve graščine v Murski Soboti, Strahlove zbirke v Škofji loki itd., itd. Vse to priča o njegovi neumorni skrbi za dokazila naše narodne samobitnosti, zgodovine, narodopisja, arheologije in muzeologije nasploh.

Spričo tega menim, da je prav, da smo se spomnili 90 letnice slavljenca dr. Josipa Mala in v bežnem pregledu orisali najbolj pglavitne prvine njegovoga bogatega in delovnega življenja ter da mu v imenu vseh nas in ostalih sodelavcev v slovenskih muzejih zaželimo še naprej obilo zdravja ter da mu iz srca voščimo z lapidarnimi latinskimi besedami ad multos annos!

Peter Petru

NJEGOŠEVI SIMBOLI - MEDALJON

Specifičan Spomenik Njegošu u "malom"

Uz Njegošev Mauzolej na Lovćenu, te galerije: likovnih, primijenjenih i naivnih umjetnosti, galeriju radnika slikara kao i biblioteku, što je realizirana kroz akcije "Umjetnici Jugoslavije Njegošu", Spomen Njegoševu medalju, zlatne medaljone i Monografiju "Njegoš".

CETINJE je ovih dana postalo bogatije sa još jednim vrijednim "suvenirom" - dvostranim medaljonom, sa originalnim Njegoševim simbolima.

Ovaj medaljon, koji ima i ulogu žetona, predstavlja originalno i zanimljivo tekstualno i likovno rješenje.

Prva strana medaljona posvećena je Njegošu: Na njoj se nalazi Njegošev lik u cjelini u crnogorskoj narodnoj nošnji. Ovaj Njegošev lik u odnosu na dosadašnje, gdje se obično davao samo gornji dio tijela, ima dosta monumentalno značenje. Desna ruka je oslonjena na pojas, što je inače jedna od karakteristika Njegoševih. Na ovoj strani je i natpis: "Petar II Petrović Njegoš" godina rođenja i godina smrti (1813-1851), te jubilara 1974 godina. U lijevoj ruci Njegoš drži, jednu vrstu papira, povelju, knjigu.

Po dosadašnjoj opštoj ocjeni, druga strana medaljona predstavlja posebno interesantno likovno i tekstualno rješenje: Kružno je tekst: "Blago tome ko dovijek živi imao se rašta i roditi", a ispod toga u gornjem dijelu piše: "Gorski Vijenac", dok se ispod toga nalaze u reljefu konture sa vrhom Lovćena, na kojem je lagano ukomponiran novi mauzolej.

Preko čitave sredine medaljona nalazi se original Njegošev potpis, a ispod potpisa državnički pečat, koji također ima iz ondašnjeg vremena posebno vrijedno likovno značenje. Na pečatu je tekst: "Praviteljstvujušćega senata crnogorskoga", kao tadašnje najviše zakonodavne vlasti (skupštine) Crne Gore. Ovaj potpis i pečat Njegoš je stavio na jednom Pasošu (Pasport)

njegoševi simboli

njegoševi simboli

5. jula 1845.g. Medaljon je promjera 34 mm. Srebreni je 12 gr., a finoće 950 o/00.

Autor modela ovog medaljona je Janeš Želimir, profesor na likovnoj akademiji u Zagrebu, poznati stručnjak za ovu vrstu medaljona, a inače je nedavno postao i autor modela Savezne plakete bezbjednosti. Autor je ovaj model i darovao.

Medaljon je kovan u Radionici primijenjene umjetnosti u Zagrebu. Slobodno se može reći da je ovo ručna izrada, počev od graverskih radnji do tehnologije kovanja.

Ideju za izradu ovog medaljona, sa Njegoševim originalnim simbolima, dao je polovinom 1974.godine, tadašnji Sekretar Republičkog odbora Hrvatske za izgradnju Njegoševog mauzoleja na Lovćenu--Blažo Kilibarda, pod čijom je organizacijom izvršena i realizacija počev od izrade modela, do završetka prvih primjeraka kovanja.

Inače realizaciju kovanja medaljona, organizirali raniji Odbor Hrvatske za podizanje Njegoševog mauzoleja u saradnji sa Skupštinom opštine Cetinje i Njegoševim muzejom u Cetinju.

Po svojoj originalnosti, te tekstualnim i likovnim rješenjima, ovaj medaljon predstavlja i svojevrsan Spomenik u "malom" Njegošu i sintezu sastavljenu od Njegoševih vrlo vrijednih i glavnih originalnih simbola, i kao pjesnika i kao vladara Crne Gore. Medaljon je i specifičan i trajni dokumenat ("Monografija") od posebne vrijednosti za svakog poštovaoca Njegoša i njegovih djela, a osobito za numizmatičare i muzejske zbirke iz čitavog svijeta.

Na medaljonu se nalazi oko 110 većih i manjih Njegoševih simbola, računajući da je i svako slovo simbol. Sva slova su ispisana -ćirilicom- i znakovima, karakterističnim za Njegoševo vrijeme, a sve je čitljivo slobodnim okom.

Izrada medaljona je posvećena jubilarnoj 1974.godini, kada je otvoren Njegošev mauzolej, te realizirane ostale akcije pod nazivom "Umjetnici Jugoslavije Njegošu", kao i drugo.

Očekuje se da će uskoro biti stavljena u prodaju jedna količina srebrenih i bakrenih medaljona u organizaciji Turističko-ugostiteljskog preduzeća "Grand hotel" u Cetinju i na Lovćenu, kome je to pravo daljnje realizacije povjerila Skupština opštine Cetinje. Razmatra se i mogućnost izrade i zlatnika ove vrste medaljona.

Svi zainteresovani (muzeji i numizmatičari) trebaju se obratiti na adresu: Turist, ugost. poduzeće "hotel Grand" -- Cetinje.

B.Kilibarda